

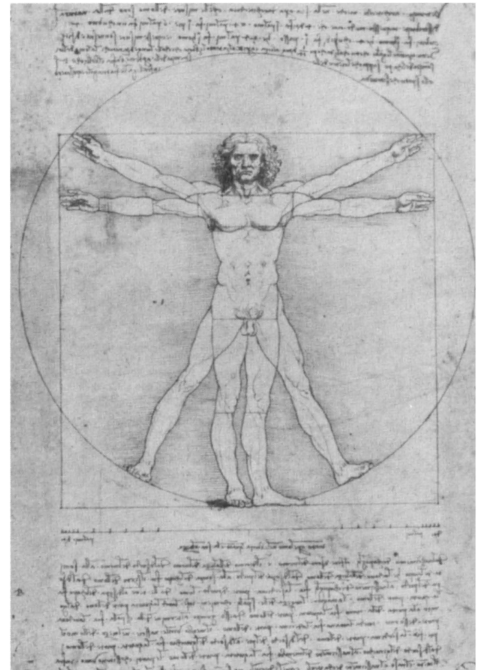
REDACTIONEEL

Een nieuwe eeuw, een nieuw geluid? Het eerste nummer van de nieuwe eeuw opent ook de derde jaargang van het Tijdschrift voor Genderstudies. Voor ons kwam het nieuwe geluid al voor de nieuwe eeuw: we waren met de overgang van Tijdschrift voor Vrouwenstudies naar Tijdschrift voor Genderstudies de eeuwwisseling te snel af. Zouden we bij de fraaie nieuwe datum van het jaar, de eeuw, het millennium goede voornemens moeten maken? Nee, want we kunnen de komende jaren nog ruimschoots vooruit met de oude. We ontlenen ons engagement aan de analyse van sekse in relatie tot etniciteit, seksualiteit, klasse, leeftijd, etcetera, zo omschreven we toen en zo luidt nu nog steeds onze doelstelling.

We beginnen dit nummer daarom met een onderwerp dat een deel van die doelstelling gestalte geeft, namelijk de stand van zaken voor wat betreft de interdisciplinaire genderstudies in relatie tot homo- en lesbische studies. Theo Sandfort en Hansje Galesloot interviewden vier wetenschappers, die allen de gemeenschappelijke noemer van en het verschil tussen gender/vrouwenstudies en homo- en lesbische studies kennen: Stefan Dudink, Geertje Mak, Irene Meijer en Ine Vanwesenbeeck. Het interview geeft een beeld van de historisch gegroeide relatie tussen beide studies, maar laat ook zien dat zowel binnen gender/vrouwenstudies als in homo- en lesbische studies grote, lastig overbrugbare verschillen bestaan. Er worden in het interview raakvlakken verkend en verschoven.

De auteurs van de volgende twee artikelen geven een nadere beschouwing van raakvlakken en grenzen, namelijk die tussen lichamen en constructies van gender. Alkeline van Lenning vraagt zich af in hoeverre sekse-identiteiten die de sekse-dichotomie overschrijden, zoals transseksualiteit, travestie, genderbending en cyber-identiteiten, werkelijk transgressief zijn en een politiek potentieel bezitten. Sommige ervan leiden tot het ingrijpen in de materie van het lichaam, andere zijn zuivere constructies, zoals de cyber-identiteiten. Van Lenning deelt niet Butlers enthousiasme over deze 'performances' en twijfelt in al deze gevallen aan de mogelijkheden voor vernieuwing. Zij zoekt die eerder in het oprekken van de al bestaande categorieën van vrouwelijk- en mannelijkheid.

Ook Annemie Halsema schrijft over de grenzen van constructie: zij bekritiseert Butlers benadering van het lichaam. Halsema laat alledaagse lichamelijke gewaarwordingen zoals vermoeidheid de revue passer en constateert dat bij Butler de geleefde lichamelijkheid ontbreekt. In een fenomenologische benadering van lichamelijkheid is die wel te vinden.

In de serie Gender en emancipatiebeleid twee artikelen. Allereerst een evaluerend artikel van Sarah Nelen en Annie Hondelghem over de manier waarop het emancipatiebeleid in België gestalte heeft gekregen. Verder onderzochten Roelien Dekker, Hetty van Emmerik en Inge Clarenboud het effect van het emancipatiebeleid aan hun universiteit (Utrecht). Zij constateren, niet tot onze verbazing, dat één van de belangrijkste redenen voor het geringe aantal vrouwen in hogere wetenschappelijke functies het gebrek aan inzet van de bestuurders is. Aan de uitvoering van het beleid wordt slechts lippen dienst bewezen, passie voor het beleid en – al helemaal – een controle op de goede uitvoering ervan ontbreken. Lies Schilder be vraagt de rol van de stropdas in de productie van mannelijkheden in onze westerse samenleving. Ze beschrijft de klasse- en statusgebondenheid van het lapje stof dat mannen voor hun buik hangen. Tegenover het weinig bedekkende lapje stelt zij de verhullende islamitische hoofddoek. Het mannelijke kledingvoorschrift is gemeengoed, terwijl het dragen van een hoofddoek vaak voor opschudding zorgt. Maar hoe vrij zijn mannen eigenlijk in hun keuze voor het al dan niet dragen van een stropdas? Zijn er niet veel meer overeenkomsten tussen de stropdasdragers en de hoofddoekdraagsters dan wij verwachten?

Beeldmateriaal

CKD, Katholieke Universiteit Nijmegen